

OLIMPIADA NAȚIONALĂ „LECTURA CA ABILITATE DE VIAȚĂ”

Etapa națională

5 mai 2026

NIVELUL 1 – clasele a V-a și a VI-a

Înainte de a răspunde la cerințele formulate, citește cu atenție precizările de mai jos.

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- În cazul subiectelor care presupun încadrarea într-o limită de rânduri, vei numerota fiecare rând pe care îl vei scrie.
- În cazul cerințelor în care limita maximă de rânduri este precizată, nu se vor lua în considerare rândurile excedentare.
- Timpul de lucru este de trei ore.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Punctajul total este de 100 de puncte.
- **Răspunsurile date nu vor avea titlu sau motto. Utilizarea acestora va atrage după sine descalificarea concurentului.**

Citește cu atenție fiecare text, apoi cerințele și răspunde la fiecare dintre acestea.

SUBIECTUL I

44 de puncte

Aventura dragonului Maurice

de Adriana Ștefan și Ana Groszler

Într-o zi ploioasă din vacanța de primăvară, pe când Bălăioara își vizita bunicii, dragonul Maurice dormi mai mult decât de obicei. Se trezi spre după-amiază și, cu ochii încă lipiți de somn, se uită pe geam. O privire fu de ajuns ca să se vâre iar în pat. Își trase pătura peste cap și luă hotărârea să se trezească numai după ce soarele va străluci pe cer.

După vreo zece minute de foit pe toate părțile, simți însă un fel de șoricel în stomac și-și spuse că nu i-ar strica un mic-dejun delicios. Se înfolfi într-o pătură roșie și porni spre bucătărie. Pe masă îl așteptau un blid cu jumări de ouă, o porție generoasă de plăcintă cu mere și o cană cu sirop de dudge. Alături de farfuriile cu bunătați găsi un bilet cu scrisul caligrafic al doamnei Foc și Pară:

Dragul nostru Maurice,

Dormeau așa frumos și liniștit, încât nu ne-am îndurat să te trezim. Am plecat cu treburi pe Insula Dragonilor Cititori, unde se află cea mai mare și mai bine garnisită bibliotecă din lume. Te iubim și ne revedem în curând. Până atunci, stai departe de necazuri, fiule.

Mama și tata

— Grozav! M-au abandonat toți, oftă Maurice, la fel de mohorât precum vremea de afară.

Ca să-i mai vină inima la loc, luă o gură de sirop și mănca plăcinta de mere. Ai fi zis că se va mai înveseli acum, că avea stomacul plin, însă nici pomeneală. Cadența monotonă a ploii pe geam îi aminti că rămăsese singur și că se plictisea foarte tare. [...]

Oftă iar, își mai puse o bucată de plăcintă, luă o cană cu sirop de dudge și ieși amărât din bucătărie, cu gândul să citească și el o carte din biblioteca alor lui, care nu era cea mai mare bibliotecă din lume, însă adăpostea cu siguranță câteva cărți de povestiri istorice.

— O carte mă va ține sigur departe de necazuri, își spuse.

Biblioteca se afla în altă aripă a casei și, ca să ajungă acolo, Maurice trebui să străbată un hol lung și îngust, mărginit pe o latură de ferestre mari, prin care lumina pătrundea în voie. Pe perețele opus atârneau tablourile strămoșilor. În timp ce se zgâia la figurile unor dragoni cu mustați falnice și priviri sfredelitoare și ale unor dragonițe cu ochi vioi și sprâncene arcuite, auzi un tânguie. Părea că răzbate chiar din bibliotecă. Inima îi bubui scurt în tâmplă, iar în stomac începură să i se zbată sute de fluturi. Cu toate astea, în loc să se întoarcă din drum, grăbi pasul. Ajunse în fața ușii bibliotecii cu răsufarea tăiată. Vru să pună mâna pe clanță, dar vorbele mamei sale îi răsunară în minte ca un avertisment: „Stai departe de necazuri, fiule!”

Ezită puțin, apoi își repetă ca de fiecare dată când el și Bălăioara puneau la cale o năzbatie: „Dar ce suntem noi, pirați sau șoareci?”

Așa că apăsă clanța și intră. În încăpere era liniște și penumbră, iar în aer încă se mai simțea miros de lemn ars, deși focul din șemineu se stinsese de mult. Maurice trase draperiile și lumina țâșni pe ferestrele înalte, dezvăluind biblioteca impresionantă, înaltă până la tavan și întinsă pe un perete întreg. Maurice se uită de jur împrejur prin încăpere, gândindu-se cu jale cum o să-l pună mama lui să citească toate cărțile astea până la una, când vocea tânguitoare se auzi iar:

— Ajuuută-măăă...

Dragonul tresări și privi în jur, dar nu se dumirea de unde vine glasul, și pace.

— Aici sunt, viteazule!

Maurice își bombă pieptul și mai făcu o dată ochii roată prin încăpere.

Sus, pe ultimul raft al bibliotecii, într-un sipet de sticlă, o siluetă mică îi făcea semn cu mâna. Pe dragon îl cuprinse o oarecare neliniște, dar curiozitatea o birui. Se apropie și cercetă mirat creatura din spatele sticlei: era o fată frumoasă, mică-mică, cu urechile ascuțite și părul negru, împletit în două cozi. Fata ținea în mâini o vioară și avea ochii scăldați în lacrimi. Maurice nu putu pricepe de ce o făptură atât de încântătoare era captivă acolo.

— Cine ești și ce cauți aici?

— Mă numesc Xoralinda, din neamul Spiridușilor cântăreți. Ajută-mă să ies, și o să-ți povestesc totul. „O fi periculoasă?” se gândi Maurice, precaut. „Nuu, ce-ar putea să-mi facă? Doar e atât de mică, iar eu sunt mare, puternic și viteaz.”

— Cum să deschid lacătul fără cheie? o întrebă el, și începu să zgâlțâie sipetul.

— Hei, mai încet! strigă fata, zburlită toată din pricina zdruncinăturii. Trebuie să fie o cheie pe undeva. Hmm, ia vezi, nu cumva se potrivește cea de la gâtul tău?

— Asta? Păi asta-i cheia de la casă, zise Maurice, apoi lăsă sipetul pe raft, apucă cheia de pe lanțul de la gât și dădu să deschidă lacătul.

Fata bătu din palme bucuroasă, dar părea că ceva se schimbase în înfățișarea ei. Ochii aveau acum o sclipire ciudată, aproape vicleană, iar colțurile gurii i se arcuiseră într-un zâmbet răutăcios.

— Mmm, nu, m-am răzgândit, dădu înapoi Maurice. Mai bine îi așteptăm pe părinții mei, adăugă el, și se așază cu o carte în mână pe fotoliul din fața bibliotecii.

— Stai puțin! Dacă mă scoți de aici, te duc la comoara de la capătul curcubeului, spuse Xoralinda, și viclenia îi dispăru din ochi, redevenind încântătoare și delicată.

Preț de câteva clipe, dragonul o privi și se gândi că nu mai văzuse ceva atât de frumos în toată viața lui. Simți că ar putea să facă orice i-ar cere, chiar și...

— Nu-mi trebuie nicio comoară de la capătul curcubeului, se scutură el ca dintr-un vis.

— Vrei să-ți cânt ceva? întrebă atunci Xoralinda și ciupi ușor corzile viorii.

Aceasta se tângui trist și atât de melodios, că până și o stană de piatră ar fi suspinat de dor.

Dragonul se ținu tare, deși simți din nou mii de aripi de fluturi în stomac. Clătină din cap și își încrucișă brațele pe piept.

— Nu! rosti el cu hotărâre, după care luă cartea și se mută pe sofa.

Fata tăcu, iar Maurice începu să frunzărească, prefăcându-se ocupat, deși era limpede că-i cu gândurile în altă parte, fiindcă ținea cartea cu susul în jos.

— Bine, te las în pace, vorbi într-un târziu Xoralinda. Dar îmi dai și mie o bucățică de plăcintă, te rog? zâmbi ea, lăsând să se vadă două șiraguri albe de dinți micuți și ascuțiți.

Dragonul o privi neîncrezător.

— Mi-e foame, n-am mai mâncat de o veșnicie... continuă spiridușa, cu privirile în pământ, și eu mă satur cu puțin de tot... o firimitură.

Dragonul nu mai rezistă. S-o fi trăgând el dintr-o familie de vajnici aruncători de flăcări, dar învățase de la părinții lui să fie bun cu cei mai puțin norocoși.

— Doar o bucățică, apoi îmi spui care-i treaba cu tine. Ne-am înțeles? îi zise el cu un glas care se voia hotărât.

Fata dădu din cap că da și, pentru câteva clipe, Maurice zări din nou zâmbetul acela răutăcios. Dar, când o privi din nou, spiridușa era ca mai înainte. Dragonul apucă cheia de la gât și o răsuci în broască, iar lacătul se deschise cu un clic.

— Ia te uită, ai avut dreptate, s-a potrivit, îi spuse el Xoralindei, apoi ridică încet capacul de sticlă și îi întinse o bucățică de plăcintă.

Și, ce să vezi? Spiridușa îl prinse de deget cu mâinile ei mici și îl mușcă cu toată puterea. Maurice țipă de durere și se dădu în spate, scuturându-și mâna.

— Ți-ai pierdut mințile? strigă dragonul.

Fata zâmbi larg, dezvelindu-și din nou șiragurile albe de dinți micuți și ascuțiți, apoi sări pe podea, cu vioara într-o mână și cheia în cealaltă.

— Faimoasa Xoralinda Mânălungă, recuperatoare de relicve, are tot timpul mințile la ea, hohoti ea și făcu o reverență.

— Faimoasa Xoralinda Mânălungă? N-am auzit de tine în viața mea. [...]
— Termină cu prostiile și dă-mi cheia de la casă înapoi!
— Cheia asta e orice numai cheie obișnuită nu, dragonașule, îl maimuțări hoața. A vrut-o un client foarte important și m-a însărcinat s-o recuperez. Am recuperat-o, mai zise ea și ciupi corzile viorii.

Instrumentul scoase niște note joase și atât de sumbre, că până și un căpcăun ar fi fugit fără să privească în urmă. Ca la un semn, casa începu să se cutremure și toate lucrurile o luară din loc, chiar și Maurice. Pereții pârlăiau, cărțile zburau din bibliotecă și, odată cu ele, zbură și sipetul de sticlă. Acesta se făcu țândări sub ochii puiului de dragon, care se agățase de polița șemineului și privea îngrozit în jur.

— Salutările mele părinților tăi! strigă spiridușa și, înainte de-a ieși pe ușă ca un musafir respectabil, smulse o coardă de vioară și o aruncă înspre dragon.

Coarda păru că prinde viață și se răsuci în jurul lui ca un șarpe, strângându-l fedeleș. Degeaba se chinui Maurice să se elibereze, cu cât se zbătea mai mult, cu atât coarda se strângea mai tare.

Bietul de el rămase mofluz și cu mândria mototolită. O ființă atât de micuță îl păcălise de-i merseseră fulgii, iar acum trebuia să dea ochii cu părinții lui.

A. (10 puncte: 2 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Scrie, pe foaia de concurs, litera corespunzătoare răspunsului corect.

1. Biblioteca familiei Foc și Pară se află
 - a. în fața bucătăriei.
 - b. într-un sipet imens.
 - c. la capătul unui hol.
 - d. pe insula cititorilor.
2. În bibliotecă, Maurice descoperă că se simte mirosul de
 - a. foc făcut cu lemne.
 - b. ouă prăjite cu jumări.
 - c. perdele arse de soare.
 - d. plăcintă răscoaptă.
3. Xoralinda este
 - a. o dragoniță.
 - b. o spiridușă.
 - c. un fluturaș.
 - d. un șoricel.
4. Maurice descuie sipetul și o eliberează pe Xoralinda, fiind convins că
 - a. acesteia îi este foame.
 - b. asta i-au scris bunicii lui.
 - c. va primi o broască vie.
 - d. vor citi împreună o carte.
5. Xoralinda este mulțumită când reușește să țină într-o mână vioara și în cealaltă
 - a. o cană.
 - b. o carte.
 - c. o cheie.
 - d. o roșie.

B. (8 puncte: 1 punct pentru fiecare idee plasată corect)

Stabilește ordinea logică și temporală a următoarelor idei ale textului, apoi notează pe foaia de concurs doar cifrele corespunzătoare acestora, într-o casetă similară celei de mai jos.

--	--	--	--	--	--	--	--

1. Xoralinda se oferă să îi cânte ceva dragonului Maurice.
2. Fiind în vacanță, Maurice se trezește târziu.
3. Imobilizat cu o coardă, Maurice se gândește ce le va spune părinților.
4. Maurice speră să îi treacă plictiseala dacă citește niște povestiri istorice.

5. Dragonul vede o fetiță cu urechile ascuțite, închisă într-un sipet de sticlă.
6. Maurice află că părinții lui sunt plecați pe Insula Dragonilor Cititori.
7. Când Maurice trage perdelele din bibliotecă, încăperea se luminează brusc.
8. Xoralinda îi fură lui Maurice cheia și refuză să i-o restituie.

C. (12 puncte: 3 puncte pentru răspunsul corect la fiecare dintre cerințe)

Răspunde, pe foaia de concurs, în enunțuri, la fiecare dintre cerințele de mai jos.

1. Precizează două cauze ale plictiselii lui Maurice.
2. Menționează motivul plecării de acasă a soților Foc și Pară.
3. Prezintă o trăsătură a Xoralindei care o face să pară când inofensivă, când răutăcioasă.
4. Explică o slăbiciune a lui Maurice de care profită Xoralinda pentru a evada.

D. (14 puncte)

Doi elevi, care au citit textul dat, discută între ei.

— *Cred că o calitate poate deveni un defect.*

— *Eu, mai curând, cred că un defect poate deveni calitate.*

Redactează un text, de cel mult 20 de rânduri, care să reprezinte punctul tău de vedere motivat, referitor la posibilitatea ca o calitate să devină defect sau, invers, ca un defect să devină calitate, valorificând fragmentul extras din *Aventura dragonului Maurice* de Adriana Ștefan și Ana Groszler.

SUBIECTUL al II-lea

30 de puncte

Răscolind internetul în căutare de informații despre emoțiile animalelor, am găsit mai multe interviuri cu doamna Carmen Strungaru. Nu știam cine este, dar am aflat repede. În fața ochilor mi se derulau cuvintele *etolog, cercetător, biolog, scriitor, traducător, conferențiar* – pe scurt, cel mai potrivit om cu care să povestesc despre emoții! Atenție, urmează un interviu de pus pe rană, la finalul căruia veți vedea natura cu alți ochi. [...]

Pe mine m-a „lovit” dragostea pentru natură la 40 de ani. Dumneavoastră ați descoperit-o mult mai devreme. Vă mai amintiți cum s-a întâmplat?

Pe mine dragostea de natură nu m-a lovit, ci s-a ițit de sub un gard, cu toate cele patru cornițe ale sale, pe trotuarul de piatră cubică ce mărginea casă după casă, cărămidă peste cărămidă. Și asta a fost de ajuns ca să rămân pentru totdeauna fascinată de animale. Deși am ajuns să fiu toabă de teorie în privința naturii, prima oară am fost la munte când aveam 16 ani și mi-am petrecut primele zile într-un sat când aveam 24, prilej cu care am constatat că mă simțeam mult mai în largul meu cu animalele din grădina zoologică, pe care le vizitam aproape în fiecare săptămână, decât cu vacile care-și legănau talanga oprindu-se în dreptul câte unei porți. Să fi contribuit „șansa” de a fi trăit în „marele oraș”, sau imaginația alimentată de lecturi și de puținele filme documentare la care am avut acces, sau pur și simplu firea mea? Nu știu.

În 1995 ați participat la prima dumneavoastră expediție științifică, în Papua Noua Guinee. Cum a fost să vă citiți jurnalul după 30 de ani și să scrieți o carte despre acea experiență? Cum ați revăzut Papua Noua Guinee prin filtrul atâtor ani de viață?

Poate părea ciudat, dar în momentul în care mi-am recuperat jurnalul am realizat că-i știu pe de rost fiecare frază ca și cum l-aș fi scris cu o zi înainte și că simt fiecare lucru ca și cum m-aș fi întors din călătorie cu doar o săptămână în urmă. [...]

În ziua de astăzi îi este oricui la îndemână să fotografieze sau să filmeze animalele, oriunde ar fi. Credeți că a influențat tehnologia percepția noastră asupra animalelor?

Categoric, da. Pentru cei ce vor să privească și să gândească. De la fotografierea unor amănunte greu sesizabile altfel, la surprinderea interacțiunilor, totul este interesant și emoționant. Asta este, de fapt, marea artă în fotografiere și filmare – surprinderea emoționalului „obiectiv”, transmiterea emoției observatorului și emoționarea privitorului.

Interviu cu Carmen Strungaru, realizat de Rareș Beșliu

A. (16 puncte: 4 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Formulează, în enunțuri, răspunsuri la fiecare dintre următoarele cerințe, valorificând textul dat.

1. Notează trei dintre ocupațiile pe care le are Carmen Strungaru.
2. Precizează destinația expediției științifice la care a participat Carmen Strungaru.
3. Menționează un element interesant pe care îl surprind cei care fotografiază animalele.
4. Explică, în 4-6 rânduri, secvența: „În momentul în care mi-am recuperat jurnalul am realizat că-i știu pe de rost fiecare frază.”

B. (14 puncte)

Redactează un text, de cel mult 20 de rânduri, în care, valorificând interviul dat, să-ți prezinți opinia despre importanța unui jurnal scris în timpul unei expediții științifice.

SUBIECTUL al III-lea

16 puncte

(Se vor acorda câte 4 puncte pentru fiecare cerință.)

Răspunde, în enunțuri, la cerințele formulate mai jos, referitoare la textul multimodal.

1. Menționează un element prin care se realizează simetria la nivelul imaginii.
2. Notează organizatorul acestui festival.
3. Explică prezența macaralelor pe fundal.
4. Prezintă, în 5-10 rânduri, relația dintre titlul „Festivalul cărților deschise” și elementele vizuale din afiș, altele decât macaralele.

www.operacomica.ro